

Bölüm 37

AİLE İÇİ ŞİDDET VE RUHSAL YANSIMALARI

Feyza ÇELİK¹

Aile içi şiddetin geçmişten bugüne toplumun önemli bir kesimini etkilediği bilinmekle birlikte son yıllarda medyada yer alan ve toplum vicdanını derinden etkileyen haberler bu konunun önemini bir kez daha göz önüne sermektedir. Bu yazının hazırlanma sürecinde eşi tarafından çocuğunun gözü önünde öldürülen “E.B” cinayeti ne yazık ki bunun en canlı örneğidir.

Aile içi şiddet, Birleşmiş Milletler (BM) tarafından ‘özel yaşamda genellikle cinsel ilişki ya da kan bağı ile bağlı bireyler arasında vuku bulan bir şiddet türü’ olarak tanımlanmaktadır (1, 2). Aile içi şiddet denildiğinde akla ilk olarak kadına yönelik şiddet gelmekle birlikte aile içi şiddetten etkilenen bireyler kadınlar ile sınırlı değildir. Çocuklar, yaşlılar, engelli aile üyeleri ve erkeklerin de aile içi şiddete maruz kaldığının unutulmaması gerekmektedir.

Aile içi şiddet türleri takip etmeyi, psikolojik, sözel, fiziksel, cinsel ve ekonomik şiddeti, ihmal ve istismarı ve Münchausen by Proxy’i içermektedir (3) (Ayrıntılı tanımlar için Tablo 1’e bakınız).

Aile içi şiddet önemli bir toplum sağlığı sorunu olup multidisipliner ve bütüncül bir yaklaşım gerektirmektedir. Sağlık çalışanlarının rolü aile içi şiddete maruz kalan kişileri değerlendirme, tedavi etme ve yönlendirmedir. Bununla birlikte halen, aile içi şiddet mağduru olan kadınların sadece üçte biri bu durumu sağlık çalışanları ile gönüllü olarak paylaşmaktadır (4). 2014 yılında yapılan Türkiye’de Kadına Yönelik Aile İçi Şiddet araştırması ise şiddete maruz kalan kadınların %89’unun hiçbir kuruma başvurmadığını göstermiştir (5). Bu nedenle sağlık çalışanlarının kadına yönelik şiddetin öngörücülerini, belirti ve bulgularını tanımaları ve müdahale etmeleri şiddet mağduru kişilerin şiddet sarmalından uzaklaştırılması, tedavi ve rehabilite edilebilmesi için en önemli basamağı oluşturmaktadır.

¹ Kütahya Sağlık Bilimleri Üniversitesi Tıp Fakültesi Psikiyatri Anabilim Dalı

KAYNAKLAR

1. United Nations General Assembly Resolution adopted by the General Assembly. 58/147. Elimination of domestic violence against women. (10.09.2019 tarihinde <http://www.worldlii.org/int/other/UNGARsn/2003/185.pdf> adresinden ulaşılmıştır).
2. T.C Başbakanlık Kadın Statüsü Genel Müdürlüğü “Kadına Yönelik Şiddetle Mücadele Ulusal Eylem Planı 2007-2010” (01.10.2019 tarihinde <https://ailevecalisma.gov.tr/uploads/ksgm/uploads/pages/kadina-yonelik-siddetle-mucadele-ulusal-eylem-planı/kadina-yonelik-aile-ici-siddetle-mucadele-ulusal-eylem-planini-2007-2010-gormek-icin-tiklayiniz.pdf> adresinden ulaşılmıştır).
3. Huecker MR, Smock W. (2019) Kentucky Domestic Violence NCBI Bookshelf. A service of the National Library of Medicine, National Institutes of Health StatPearls. Treasure Island (FL): StatPearls Publishing.
4. Coker AL, Smith PH, McKeown RE et. al. Frequency and correlates of intimate partner violence by type: physical, sexual and psychological battering. *Am J Public Health.* 2000;90: 553-559.
5. T.C Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı (2015) Türkiye’de Kadına Yönelik Aile İçi Şiddet Araştırması 2014 Ankara. (02.10.2019 tarihinde <http://www.hips.hacettepe.edu.tr/KKSA-TRAna-RaporKitap26Mart.pdf> adresinden ulaşılmıştır).
6. Mayor S. Who report shows public health impact of violence. *British Medical Journal.* 2002;325:731-733.
7. World Health Organization (2002) World Report on Violence and Health. Geneva.
8. Yon Y, Mikton CR, Gassoumis ZD et. al. Elder abuse prevalence in community settings: a systematic review and meta-analysis. *Lancet Glob Health.* 2017;5:e147-56.
9. Keskinoğlu P, Giray H, Pıçakçıfe M ve ark. Yaşlıda fiziksel, finansal örselenme ve ihmal edilme. *Türk Geriatri Dergisi.* 2004;7(2):57-61.
10. World Health Organization (2014) Global Status Report on Violence Prevention 2014 (03.10.2019 tarihinde https://www.who.int/violence_injury_prevention/violence/status_report/2014/en/ adresinden ulaşılmıştır).
11. Unicef (2010) Türkiye’de Çocuk İstismarı ve Aile İçi Şiddet Araştırması Özet Rapor (04.10.2019 tarihinde <http://www.unicef.org.tr/files/bilgimerkezi/doc/cocuk-istismari-raporu-tr.pdf> adresinden ulaşılmıştır).
12. Ellsberg M, Heise L, Pena R et. al. Researching violence against women, methodological and ethical considerations. *Stud Fam Plann.* 2001;32:1-16.
13. World Health Organization. Child Maltreatment (20.09.2019 tarihinde <https://www.who.int/en/news-room/fact-sheets/detail/child-maltreatment> adresinden ulaşılmıştır).
14. Bayat M, Evgin D. Çocuğa Yönelik Şiddet. *Türkiye Klinikleri J Public Health Nurs-Special Topics.* 2015;1(2):30-36.
15. World Health Organization (2017) Violence against women. (15.09.2019 tarihinde <https://www.who.int/news-room/fact-sheets/detail/violence-against-women> adresinden ulaşılmıştır).
16. Yeşil P, Taşçı S, Öztunç G. Yaşlı İstismarı ve İhmali. *Düzce Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Dergisi.* 2016;6 (2):128-134.
17. Kıssal A, Beşer A. Yaşlı istismar ve ihmalinin değerlendirilmesi. *TAF Prev Med Bull.* 2009;8(4):357-64.
18. Sayan A, Durat G. Yaşlı istismarı ve ihmali: önleyici girişimler. *Atatürk Üniv. Hemşirelik Yüksekokulu Dergisi.* 2004;7(3):97-106.
19. Yıldırım KY. Yaşlı istismarı ve önlenmesi. *Ege Üniversitesi Hemşirelik Yüksek Okulu Dergisi.* 2005;21(1):167-74.
20. Sackett LA, Saunders DG. (1999). The impact of different forms of psychological abuse on battered women. *Violence Vict.* 1999;14(1):105-17.
21. Campbell JC, Kub J, Belknap RA et. al. Predictors of depression in battered women. *Violence Against Women.* 1997;3(3):271-293.

22. T.C Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı (2016) Aile İçi Şiddetle Mücadele Projesi, Sağlık Çalışanları Klavuzu 2016 Ankara (21.09.2019 tarihinde http://www.ceidizleme.org/ekutuphaneresim/dosya/573_1.pdf adresinden ulaşılmıştır).
23. Aker T. A. (2012) Temel Sağlık Hizmetlerinde Ruhsal Travmaya Yaklaşım. Ankara. Uzerler Matbaacılık. s. 40
24. Öztürk O, Uluşahin N. A. (2018) Örselenme ya da Zorlanma Etkisine Bağlı Bozukluklar. Ruh Sağlığı Bozuklukları. 15. Baskı. Ankara. Bayt Ltd. Şti. s. 384
25. T.C Resmi Gazete. TCK 280. madde. (30.09.2019 tarihinde <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2004/10/20041012.htm> adresinden ulaşılmıştır).
26. Bakırcı K. İstanbul Sözleşmesi .Ankara Barosu Dergisi. 2015;4:133-204.
27. Strauss H, Cerulli C, McNutt LA et. al. Intimate partner violence and functional health status: associations with severity, danger, and self-advocacy behaviors. Journal of Women's health. 2009; 18:625–631.
28. World Health Organization (2013) Global and Regional Estimates of Violence Against Woman: prevalence and health effects of intimate partner violence and non-partner sexual violence. (30.09.2019 tarihinde [https:// apps.who.int/iris/bitstream/handle/10665/85239/9789241564625_eng.pdf?sequence=1](https://apps.who.int/iris/bitstream/handle/10665/85239/9789241564625_eng.pdf?sequence=1) adresinden ulaşılmıştır).
29. Mechanic MG, Weaver TL, Resick PA. Mental health consequences of intimate partner abuse: a multidimensional assessment of four different forms of abuse. Violence Against Women. 2008;14:634–654.
30. Fergusson DM, Horwood J, Lynskey MT. Childhood sexual abuse and Psychiatric Disorder in Young Adulthood: II. Psychiatric Outcomes of Childhood Sexual Abuse. Journal of the American Academy of Child and Adolescent Psychiatry. 1996;34:1365-1374.
31. Wisner CL, Gilmer TP, Saltzman LE. Intimate Partner Violence Against Women: Do Victims Cost Health Plans More? Journal of Family Practice. 1999;48:439-443.
32. Gerber MR, Wittenberg E et. al. Intimate partner violence exposure and change in women's physical symptoms over time. Journal of General Internal Medicine. 2007;23:64–69.
33. Humphreys J, Cooper BA, Miaskowski C. Differences in depression, posttraumatic stress disorder, and lifetime trauma exposure in formerly abused women with mild versus moderate to severe chronic pain. Journal of Interpersonal Violence. 2010; 25:2316–2338.
34. Cattaneo LB, DeLoveh HL, Zweig JM. Sexual assault within intimate partner violence: impact on helpseeking in a national sample. Journal of Prevention & Intervention in the Community. 2008;36:137–153.
35. Gündüz N, Polat A, Erzincan E, et. al. Psychiatric comorbidity and childhood trauma in fibromyalgia syndrome. Turk J Phys Med Rehab. 2018;64(2):91-99.
36. American Psychiatric Association (2013) Trauma and Stressor Related Disorders. Diagnostic and Statistical Manual of Mental Disorders. Fifth Edition. Arlington, VA. s:265-291.
37. Campbell JC. Health consequences of intimate partner violence. The Lancet. 2002;359(13):1331-1336.
38. Nerøien AI, Schei B. Partner violence and health: results from the first national study on violence against women in Norway. Scand J Public Health. 2008;36:161–8.
39. Symes L, Maddoux J, McFarlane, J et. al. Physical and sexual intimate partner violence, women's health and children's behavioural functioning: entry analysis of a seven-year prospective study. John Wiley & Sons Ltd Journal of Clinical Nursing. 2014;23(19-20):2909-2918. doi: 10.1111/jocn.12542
40. Gündüz N, Erzincan E, Polat A. The Relationship of Intimate Partner Violence With Psychiatric Disorders and Severity of Pain Among Female Patients With Fibromyalgia. Arch Rheumatol. 2019;34(3):245-252.
41. Kumar A, Nizamie SH, Srivastava NK. Violence against women and mental health. Mental Health & Prevention. 2013;1: 4-10.
42. Golding JM. Intimate partner violence as a risk factor for mental disorders: a meta- analysis. Journal of Family Violence. 1999;14 (2):99-132.

43. Cascardi M, O'Leary KD, Schlee KA. Co-occurrence and correlates of PTSD and major depression in physically abused women. *Journal of Family Violence*. 1999;14 (3): 227-249.
44. Stark E, Flitcraft A. (1996) *Women at risk: Domestic Violence and Women's Health*. London. SAGE publications.
45. Beck JC, Van der Kolk BA. Reports of Childhood incest and Current Behavior of Chronically Hospitalized Psychotic Women. *American Journal of Psychiatry*. 1987;144:1474-1476.
46. Darves-Bornoz JM, Lampèrière T, Degiovanni A et. al. Sexual Victimization in Women with Schizophrenia and Bipolar Disorder. *Social Psychiatry and Psychiatric Epidemiology*. 1995;30:78-84.
47. Follingstad DR, Brennan AF, Hause ES et. al. Factors moderating physical and psychological symptoms of battered women. *Journal of Family Violence*. 1991;6 (1):81-96.
48. Aguilar RJ, Nightingale NN. The impact of specific battering experiences on the self esteem of abused women. *Journal of Family Violence*. 1994;9(1):35-45.
49. Watts C, Zimmerman C. Violence against women: global scope and magnitude. *The Lancet*. 2002;359:1232-1237.
50. Kemp A, Rawlings EI, Green BL. PTSD in battered women: a shelter sample. *Journal of Traumatic Stress*. 1991;4 (1):137-148.
51. Türk Tabipler Birliği Kadın Hekimlik ve Kadın Sağlığı Kolu. (2017) Acil Servislerde Kadına Yönelik Şiddetin Tanı-Tedavi ve Yönlendirmesi. (23.09.2019 tarihinde <http://www.ttb.org.tr/kutuphane/kadinaysiddet.pdf> adresinden ulaşılmıştır).
52. Mor Çatı Kadın Sığınağı Vakfı (2019) Şiddete Uğradığınızda... (23.09.2019 tarihinde <https://www.morcati.org.tr/tr/8-mor-cati-kadin-siginagi-vakfi/3-siddete-ugradiginizda> adresinden ulaşılmıştır).